

# Betoonitootjad loodavad ekspordile



**ENNO REBANE,**  
EESTI EHITUSMATERJALIDE  
TOOTJATE LIIT

**B**etoonisektori olukord on sarnane ehitusmaterjalide sektorile tervikuna, kus kodumaisele turule avaldab survet vähene nõudlus (ehitusmahtude II kvartali tulemus oli negatiivne), kuid eksportijad on seni veel endale võimalusi leidnud.

Täpsemalt jäi betoonisegude valmistajate müük I poolaastal möödunud aasta tulemusele alla, kuid betoonelementide müük kasvas. Betoonelementide tootjad on olnud väga tublid juba mitu viimast aastat, eriti paistavad ekspordiga silma AS TMB, AS Muuga Betoonelement, AS Lasbet Tootmine ja AS E-Betoonelement. Betoonist sillutuskivide müük on jäänud eelmise aasta tasemele ja vajaks hädasti nõudluse kasvu. Betoonist müürikivide müük tegi läbi väikese tõusu. Ka kuivsegude pool on väikeses plussis.

Viimane kuu on näidanud küll ka koduturul väikest elavnemist, kuid ehitusmahtude mõttes ongi III kvartal alati kõige mahukam kuu. Oleks väga tore, kui II kvartalis välja võetud ehitusload hakkaksid lähiajal ka reaalseks hoone- teks ja rajatisteks muutuma, kuid pigem on kõik ehitusmaterjalitootjad tuleviku suhtes ettevaatlikud.

Pikemas perspektiivis oleme enam mures betoonelementide tootmise pärast. See valdkond on

praegu kasvanud edukaks eksportijaks, kuid riik on muutnud selle tootmise sisendeid viimastel aastatel järjekindlalt kallimaks – näiteks keskkonnatasusid on kasvatatud hüppeliselt ja tänaseks on selge, et ka viieprotsendilised, lähiaastateks kavandatud aastased tõusud on ikka veel liiga suured, ületades oluliselt inflatsiooni ja muutes tootmise toorainesisendid – tsement, liiv, killustik, kruus – suhteliselt kallimaks. Oleks väga vaja, et riiki vajutaks siin pidurit.

Suure negatiivse mõjuga on erimärgistatud kütuse kasutusvõimaluse riigipoolne kaotamine – kõigepealt tööstuses, paari aasta eest mäenduses ja ehituses ning tänavu aasta ka kütteenergia kandjana. Betoonitööstus peab talvel täitematerjale eelsoojendama ja soojendamiseks kasutatakse sageli vedelkütust. Unustada ei saa elektri kallinemist ning seda, et meie teede piirangud veokite massile sunnivad meie betoonelementide veokeid sõitma naabermaadega võrreldes „poole koormaga”. Näiteks Soomes on kõik siintoodud elemendid lahendatud tootja jaoks soodsamalt. Pikemas perspektiivis läheb meie tootmine nii lihtsalt liiga kalliks, et edukas eksportija olla.

Koduturu puhul on tähtis, et teede- ja sildade ehitus jälle suurema hoo sisse saaks.



**ANDRUS KÖÖLME,**  
AS LASBET TOOTMINE  
JUHATUSE ESIMEES

**V**aatamata sellele, et juunis ja juulis tootmine vähenes, mis oli tingitud kollektiivpuhkustest ekspordiriikides, on betoonisektori ettevõtetele tööd piisavalt. Mõningate toodete, näiteks õõnespaneelide puhul, nõudlus ajutiselt isegi ületab pakkumist.

Probleemiks on Eesti ehitusturul elementide madal hind, mis on tingitud suurest konkurentsist nii ehitajate kui ka tootjate vahel. Eksporditurgudest on kõige perspektiivikam Rootsi turg, kus ka hinnad on paremad kui Eestis. Kuid seal löövad hindu alla lätlased ja leedulased, kelle kulud tootmisele on täna madalamad kui Eestis.

Soome turule on võimalik müüa ainult keerulisi ja töömahukaid

elemente, näiteks trepielemente, kuna majanduse madalseis ja konkurents on hinnad alla löönud. Potentsiaalne turg on Norra.

Eksporditurgudele sisenemine on vaearikas ja aeganõudev protsess, kuna referentsid seal kas puuduvad või neid on vähe. Tuleb tõestada, et meie toodang on konkurentsivõimeline ning odavam.

Tööd kindlasti tuleb nii Eestis kui ka eksporditurgudel, kuna korterite järele on nõudlus ning logistika- ja kaubanduskeskuste ehitamisel on veel arenguruumi. Kindlasti mõjutab Põhjamaade ehitusturgu ka põgenike sissevool ja seda eriti Rootsis. Loodame siiski stabiilsusele ehitusturgudel nii Eestis kui ka ekspordimaades.



**MAI MITT,**  
OÜ TMB ELEMENT MÜÜGI-  
JA TURUNDUSDIREKTOR

**O**lukord betoonelementide tootmise sektoris on praegu rahuldav, sügisperioodiks on veidi kasvanud siseturu nõudlus. OÜ TMB Elemendi hetkeseis on stabiilne, tootmismahud on piisaval määral tellimustega koormatud. Lähitulevikult ehk 2016. aastalt on Eestis ilmselt oodata ehitusmahtude vähenemist võrreldes 2015. aastaga.

Turgude löikes läheb enamik toodangut 2015. aastal Rootsi –

umbes 70 protsenti. Teiseks suuremaks turuks on Eesti – umbes 25 protsenti.

Eksporditurgudel edeneb hästi, võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on oluliselt kasvanud ekspordimahud Rootsi. Väikest kasvu on näha ka Norra-suunalises ekspordis. Välisostjatel on õnnestunud leida mitmeid uusi kliente tänu varasematele korrektsetele teostatud projektidele ja nii saavutatud usaldusele.



**VAIDO LEOSK,**  
AS E-BETOONELEMENT  
JUHATAJA

**V**almisbetooni mahud on võrreldes eelmise aastaga languses. Betoonelementide haru ettevõtteid on suutnud mahtusid kasvatada tänu edule eksporditurgudel. Kodumaise turu nõudlus on vägagi heitlik. Periooditi on tegu selge langusega, samas teisel ajahetkel tööd jagub. Siin annab tunda Eesti turu väiksus ja sõltuvus suurtest ehitusprojektidest.

Välisostjatest on jätkuvalt tugev nõudlus Rootsis, Soome taastub esimese poolaasta madalseisust. Kaugemate turgude mõju on betoonelementide eksporditurgudele

väiksem, kuna tooted on rasked. Samas pärssib ekspordivõimekust Eestis lubatud koormate kogumassi ja Skandinaavias ringivuravate veokite kogumassi suur erinevus. Selle tõttu on konkurentsivõime piiratud sadamate lähipiirkonnaga või on vaja teha kulukaid ümberlaadimistöid kohalikele vedukitele. Eesti riik peaks välja töötama plaani, kuidas Eesti ettevõtteid saaksid olla edukamad eksporditurgudel. Kohalik teedehitus ning normid ja seadused on Eesti riigi enda teha.

Huvitav saab olema jälgida ka betoontee katselõigu ehitamist.